

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (operational study) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในคลินิกจิตเวช และผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยยาในคลินิกจิตเวช โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ แพทย์ พยาบาลและเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในคลินิกจิตเวช จำนวน 4 คน และผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่ได้รับการรักษาด้วยยาและมารับบริการที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จำนวน 66 ราย โดยกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ได้แก่ แพทย์ พยาบาลและเภสัชกรที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี มีความสมัครใจและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา และผู้ใช้บริการได้แก่ผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคจิตเภทตามเกณฑ์การวินิจฉัยโรคของ ICD 10 ที่เข้ารับการรักษาด้วยยาที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย สามารถพูดสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ มีความสมัครใจและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท 2) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก 3) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท 4) แบบประเมินพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา 5) แบบประเมินอาการทางจิต 6) แบบวัดความพึงพอใจสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่ได้รับการดูแลโดยใช้แนวปฏิบัติ 7) แบบวัดความพึงพอใจของบุคลากรผู้ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท ผู้ศึกษาไม่ได้ดัดแปลงใดๆ จึงไม่ได้ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือซ้ำ แบบประเมินพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา ผู้ศึกษาได้นำไปทดสอบความเชื่อมั่นในผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลศรีสัชชนาลัย จำนวน 10 ราย

หลังจากนั้นนำไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์มันในผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลศรีธัญญา จำนวน 10 ราย แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราก ได้เท่ากับ .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ผลจากการศึกษาครั้งนี้เป็นผลลัพธ์ของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โดยพบว่า

1. ระดับของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกอยู่ในระดับสูงร้อยละ 90.91 ระดับปานกลางร้อยละ 9.09 และหลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกระดับของความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทอยู่ในระดับสูงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100
2. อาการกำเริบจากการขาดความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทโดยใช้แบบประเมินจากอาการทางจิต พบผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมีอาการทางจิตร้อยละ 69.70 หลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกผู้ที่เป็นโรคจิตเภท มีอาการทางจิตลดลงเหลือร้อยละ 20.63
3. การกลับมารักษาซ้ำในโรงพยาบาลจากการขาดความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่กลับมารักษาซ้ำร้อยละ 3.93 และหลังการใช้แนวปฏิบัติไม่พบผู้ที่เป็นโรคจิตเภทกลับมารักษาซ้ำ
4. การมาตรวจตามนัดของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทก่อนการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมีผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมาตรวจตามนัดร้อยละ 81.03 หลังการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมาตรวจตามนัด ร้อยละ 95.45
5. ความพึงพอใจสำหรับผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่ได้รับการดูแลโดยการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท พบว่าผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมีความพึงพอใจในระดับมากร้อยละ 100
6. ความพึงพอใจของบุคลากรที่ใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท พบว่าเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในระดับมากร้อยละ 100

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้

1. หน่วยงานควรมีนโยบายให้มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาอย่างต่อเนื่อง

2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการรับประทานยาอย่างต่อเนื่องทั้งในผู้ที่เป็นโรคจิตเภท และญาติผู้ดูแล ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง ผลดีของกรทานยา ผลเสียของการไม่ทานยาต่อเนื่อง เป็นต้น ในผู้ที่เป็นโรคจิตเภทที่มีความร่วมมือในการรับประทานยาไม่ดี ควรมีการเน้นให้เห็นความสำคัญของการร่วมมือในการรักษาด้วยยา และเกิดความตระหนักในการร่วมมือในการรักษาด้วยยา ซึ่งให้เห็นผลกระทบของการกำเริบซ้ำของโรคจากการไม่ร่วมมือในการรักษาด้วยยา

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เช่น ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการปรับปรุงแนวปฏิบัติทางคลินิกให้มีความเหมาะสม และช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการรักษาด้วยยาของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป เพื่อเป็นการหาแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาด้วยยา ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาในผู้ที่มีพฤติกรรมรับประทานยาตามเกณฑ์ในระดับต่ำ และระดับปานกลาง โดยมีการประเมินพฤติกรรมรับประทานยาตามเกณฑ์ก่อนคัดเลือกเข้าการศึกษา

2. ควรมีการติดตามประเมินผลลัพธ์การนำแนวปฏิบัติทางคลินิกมาใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งผู้ใช้แนวปฏิบัติและผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เกิดความร่วมมือในการรักษาด้วยยาอย่างต่อเนื่อง